

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МЕТАФОРИЧНОГО ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО СПОЛУЧЕННЯ У ФІНАНСОВІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

Об'єктом вивчення пропонованої статті є метафоричне сполучення, що утворюється в процесі взаємодії семантичного і синтаксичного способів термінотворення. У фінансовій термінології метафоричне сполучення реалізується у вигляді двох структурно-семантичних різновидів: терміносполучень, в яких переосмислено обидва компоненти, та терміносполучень, де переосмислено лише один із компонентів, у той час, коли другий – фінансове поняття. Виділені типи метафоричних сполучень розглядаються як результат дії семантичних метафоричних процесів різного ступеня інтенсивності та сили. Метафоричні термінологічні сполучення, які є результатом метафоричного переосмислення в цілому, втілюють найвищий ступінь метафоризації в термінології. У статті акцентується увага на тому, що їх значна кількісна перевага в англійській мові є одним із численних проявів більшої метафоричності англійської фінансової термінології взагалі. Метафоричне переосмислення на рівні сполучення сприяє утворенню термінологічних одиниць фразеологічного типу на зразок тих, що існують у мові. Це зумовлює необхідність розмежування подібних семантичних процесів у мові і термінології.

Ключові слова: метафоричне переосмислення, сполучення, фразеологічна усталеність, термін, експресивність.

С. М. КРИШТАЛЬ. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ МЕТАФОРИЧЕСКОГО ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОГО СОЧЕТАНИЯ В ФИНАНСОВОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ АНГЛИЙСКОГО И УКРАИНСКОГО ЯЗЫКОВ

Объектом изучения в данной статье является метафорическое словосочетание, которое образуется в процессе взаимодействия семантического и синтаксического способов терминообразования. В финансовой терминологии метафорическое словосочетание реализуется в виде двух структурно-семантических разновидностей: терминологических сочетаний, в которых переосмыслены оба компонента, и образований, где переосмыслен один компонент, в то время, как другой является обозначением финансового понятия. Выделенные типы метафорических словосочетаний рассматриваются как результат действия семантических процессов разной степени интенсивности и силы. Метафорические терминологические сочетания, которые представляют собой результат метафорического переосмысления в целом, воплощают наивысшую степень метафоризации в терминологии. В статье акцентируется внимание на том, что их значительное количественное превосходство в английском языке является одним из многочисленных проявлений большей метафоричности английской финансовой терминологии. Метафорическое переосмысление на уровне словосочетания приводит к образованию терминологических единиц фразеологического типа. Это обуславливает необходимость разграничения сходных семантических процессов в языке и терминологии.

Ключевые слова: метафорическое переосмысление, словосочетание, фразеологическая устойчивость, термин, экспрессивность.

S. M. KRISHTAL STRUCTURAL-SEMANTIC CHARACTERISTICS OF THE METAPHORICAL TERMINOLOGICAL COMBINATION IN THE FINANCIAL TERMINOLOGY OF ENGLISH AND UKRAINIAN

The article deals with the metaphorical word-combination which springs up as a result of combined work of semantic and syntactic ways of term building. Financial terminology sees two structural-semantic varieties of the metaphorical word-combination: the ones where both components experience metaphorical transference and those where one component goes through the semantic changes, whereas the other is the name of the financial notion. These types of the metaphorical word-

combinations are regarded as the embodiment of the semantic processes characterized by different intensity and force. Metaphorical word combinations with both components experiencing metaphorical transference present the highest degree of metaphorization in terminology. It has been emphasized that considerable quantitative prevalence of such units in English is indicative of a greater role played by metaphor in the English as compared to the Ukrainian terminology. Metaphorical transference embracing the word-combination gives rise to terms possessing features of phraseological units. This necessitates differentiation between similar semantic processes taking place in terminology and language in general.

Key words: metaphorical transference, word-combination, phraseological unity, term, expressivity.

Предметом дослідження, яке знайшло відбиття в цій статті, є взаємодія семантичного і синтаксичного способів у термінотворенні, об'єктом – двокомпонентні терміни, що стали результатом семантичного (метафоричного) і синтаксичного способів творення в термінології.

Метафоричне термінологічне сполучення (далі – МТС) як один із виявів метафоричного переосмислення в термінології уже було предметом дослідження в лінгвістиці.

Семантична природа метафоричного терміна, його структура детально розглядалися у працях В. М. Прохорової (Прохорова, 1970), Т. І. Панько (Панько, 1965), Ф. А. Циткіної (Циткина, 1988), Л. О. Чернейка (Чернейко, 1997), А. В. Крижановської (Крыжановская, 1985), А. А. Брагіної (Брагина, 1981), В. Л. Іващенко (Іващенко, 2000), Т. Р. Кияка (Кияк, 1977) та інших. Активно вивчаються сьогодні питання про збереження метафоричним терміном конотації, про його зв'язки з категоріями образності, експресивності.

Якщо говорити про МТС, то тут найскладнішим і найбільш дискусійним залишається питання про те, чи можна таке сполучення назвати фразеологізмом. Така проблема постає і у зв'язку з непереосмисленими термінологічними сполученнями (підставою для цього служить усталеність терміносполучення взагалі), до того ж вона актуальна, якщо мова йде про метафоричне утворення.

Таким чином, актуальність цієї статті визначається, з одного боку, недостатнім вивченням структурно-семантичних характеристик МТС, з іншого – зіставним підходом до їх розгляду. У зв'язку із цим слід відзначити, що сьогодні праці з вивчення окремих термінологій значно переважають у кількісному відношенні зіставні вивчення терміносистем різних мов. Подібна тенденція характерна і для українського термінознавства, де в центрі уваги дослідників залишаються окремі підмови.

Метою статті є вивчення структурно-семантичних особливостей МТС підмови фінансів в англійській та українській мовах.

Зазначена мета окреслила такі завдання: 1) з'ясувати ступінь семантичного і структурного злиття компонентів МТС в англійській та українській мовах; 2) провести порівняльну характеристику МТС і фразеологічного сполучення і на підставі цього проаналізувати можливість зарахування МТС до фразеологізмів.

Вивчення матеріалу виявило, що МТС розрізняються за ступенем семантичного і структурного злиття. Таким чином, вони поділяються на дві групи:

1. Терміносполучення, в яких жоден з компонентів не належить до сфери фінансів. Інакше кажучи, складовий термін являє собою результат метафоризації словосполучення в цілому, що робить значення цілого таким, яке абсолютно не виводиться із значення компонентів. Наприклад, *soft/hard landing* 'м'яке/жорстке приземлення' – метод зниження курсу валюти до економічно обґрунтованого; *позиція відкрита* – невідповідність заявок на купівлю та продаж біржових товарів, фондових і валютних цінностей, яка складається на біржі у певний момент.

2. Терміносполучення, в яких одним із компонентів є фінансовий термін, іншим – семантично переосмислене слово. При цьому фінансове поняття може виконувати як роль визначального елемента, так і елемента, який визначають. Наприклад, *walking bankruptcy* 'банкрутство, що блукає', *income smoothing* 'розгладжування прибутку', *junior debt* 'молодший борг'; *кредит рамковий, спазм ліквідності, податковий клин*.

Аналіз засвідчує, що вищезгадані групи термінів представлені неоднаковою кількістю одиниць в англійській і українській мовах. У таблиці наведено кількісний склад та процентне співвідношення терміносполучень, які репрезентують дві групи термінів.

Таблиця 1

Семантичні типи двокомпонентних метафоричних термінологічних сполучень в англійській і українській мовах

	Тип терміна	Англійська мова		Українська мова		
		кількість	%	кількість	%	
1.	Двокомпонентне метафоричне терміносполучення, в якому переосмислено обидва компоненти	293	25	17	2	
2.	Двокомпонентне метафоричне терміносполучення, в якому переосмислено один із компонентів	фінансовий термін – базове слово	678	58	396	46
		фінансовий термін – залежне слово	199	17	447	52
	Всього	1170	100	860	100	

Як видно із таблиці, окрім різниці у кількості МТС в англійській і українській мовах демонструють суттєву різницю у якості. Терміни, що утворюють першу групу (тобто, терміносполучення, в яких жоден з компонентів не належить до сфери фінансів), складають четверту частину всіх англійських двокомпонентних термінів (293 одиниці) і лише незначну – 2% (17 одиниць) – українських.

Цей момент заслуговує на особливу увагу. МТС, які є результатом метафоричного переосмислення в цілому, мають найвищий ступінь метафоризації в термінології. У їх складі немає жодного компонента, який би вказував на їх належність до фінансової термінології поза системою цієї термінології.

МТС другого типу спираються на нейтральний фінансовий термін, який, по-перше, відразу, без контексту, відносить їх до галузі фінансів, по-друге, у сполученні з семантично переосмисленим словом допомагає виділити ознаку, що послужила основою для переосмислення і, відповідно, визначити значення термінологічної одиниці: *leap-frog financing* ‘фінансування, схоже на жабу, яка стрибає’, *mature investment* ‘зріла інвестиція’, *interest leakage* ‘витік відсотків’; *акція безголосо, баланс шаховий, голод грошовий*.

Велика кількість термінів, які характеризуються семантичною неподільністю, абсолютним невиведенням значення цілого із значень компонентів в англійській мові, вказує, передусім, на більшу експресивність англійських термінів і більшу стандартизованість українських. Утворення подібних термінів свідчить також про те, що англійська термінологія більше, ніж українська, відкрита загальномовним способам номінації; у ній цілком припустимим вважається такий спосіб номінації, який веде до ідіоматичності термінологічного утворення.

Необхідно підкреслити, що висновок, зроблений на такому рівні аналізу, став також і загальним висновком вивчення метафоричних термінів в англійській та українській мовах. Аналіз цих одиниць на різних рівнях – лексичному, структурному, рівні системних зв'язків між термінами-метафорами – підкріплює правильність твердження про найвідчутнішу присутність метафори в англійській терміносистемі порівняно з українською (Кришталь, 2003).

Питання, що виникає у зв'язку з подальшим вивченням МТС – чи можна їх зарахувати до фразеологізмів. Для відповіді на нього було проаналізовано чотири показники, що утворюють мінімальну фразеологічну усталеність, з погляду можливості їх віднесення до терміна: стійкість вживання, окреме оформлення, немодельованість,

комплікативність (Кунин, 1996).

Стійкість вживання – це той критерій, який приблизно однаковою мірою характеризує МТС і фразеологічне сполучення з тією лише різницею, що радіус його дії у фразеологізмі ширший, ніж у МТС: у фразеологізмі це система всієї мови, у МТС – система якоїсь однієї підмови. У межах своїх систем і МТС, і фразеологічне сполучення функціонують як готові “блоки”, що не утворюються по-новому щоразу, коли в них виникає необхідність, а вилучаються із словникового фонду своїх систем як цілісні одиниці з фіксованим значенням, компонентним складом і структурою. Усталеність МТС і фразеологічних сполучень є наслідком їх цілісності, яка, у свою чергу, є результатом метафоричності (переосмислення).

Таким чином, природа і сутність усталеності МТС і фразеологізму однакова. Однак, належачи до різних систем, порівнювані утворення не можуть не виявляти визначеної специфіки. Структура наукового поняття, яке передається МТС, характеризується більшою визначеністю і стійкістю, ніж структура поняття узвичаєного. Як фразеологічному, так і метафоричному термінологічному сполученню притаманна усталеність вживання, однак за кожним складовим терміном стоїть стійка, стандартно відтворювана структура одного наукового поняття; за кожним же фразеологічним сполученням може стояти не один сигніфікат. Як відомо, один і той самий фразеологічний зворот може бути використано залежно від ситуацій, які характеризуються різноманітним емоційним настроєм; вибір у такому випадку буде визначатися виключно позицією мовця, його ставленням до позначуваного. “Усі ідіоми ситуативні, – констатує В. М. Телія, – а тому поліознакові”, “... їх денотація дифузна, у ній часто перетинаються ознаки різних класів” (Телія 1996: 150–151, 153).

Наступна риса – окреме оформлення, тобто факультативність компонентів, варіативність – вступає у протиріччя зі стійкістю вживання і цілісністю значення. Але це протиріччя тільки на перший погляд. Різноманітні модифікації складу фразеологічної одиниці, можливі завдяки її окремому оформленню, – стилістичний прийом, який активно використовується. Такі прийоми, як вставлення, заміна компонентів, прийом подвійної актуалізації та інші створюють оказіональні семи, завдяки яким оживляються стерті образи, підвищується сила експресивного й емоційного впливу фразеологічної одиниці.

Окремість оформлення фразеологізмів обумовлює оказіональну реалізацію в контексті їх потенційних конотативних сем залежно від конотативного завдання, але вона не змінює лексико-граматичної характеристики фразеологізму. Факультативність

компонентів не впливає на віднесеність фразеологізму до того чи іншого розряду, на його лексичне значення і синтаксичну позицію у реченні. Інакше кажучи, пропуск або заміна компонентів у фразеологізмі не утворює новий фразеологізм.

Подібна ситуація неможлива в термінології, де в межах обмеженої системи один термін покликаний виражати тільки одне наукове поняття. Пропуск компонента в термінологічному сполученні робить його неточним, помилковим, незрозумілим, а заміна одного компонента іншим призводить до появи абсолютно нового терміна (якщо тільки мова не йде про прийняті системою синоніми).

Немодельованість, тобто неможливість виділення структурно-семантичних моделей, за якими створюються фразеологізми – теза, до якої схиляються не всі. З цим не згодні, наприклад, Л. Г. Авксентьєв, В. Д. Ужченко (Ужченко, 1990), А. М. Григораш (Григораш 1991: 13), В. М. Мокієнко (Мокиєнко 1980: 72) та інші. Проте, незалежно від того, як остаточно буде вирішене це питання, можна з усією впевненістю стверджувати, що і цей критерій також не вказує на повну схожість між МТС і фразеологічним сполученням. МТС, як і будь-який термін, через свою природу буде прагнути до системності, а фразеологічне сполучення, навпаки, до іррегулярності.

Комплективність – четвертий критерій фразеологічного сполучення – позначає ускладнену інформативність його значення, яка виражається у формуванні конотативного аспекту. Сполучення стає функціонально ускладненим, крім номінативної функції, воно починає виконувати декілька інших, головна з яких – зображально-оцінна. Комплективність є наслідком семантичного переосмислення, а значить, вона буде характеризувати і фразеологічні сполучення, і МТС.

Метафоричне перенесення у термінології відбувається за тими ж законами, що і в мові. Процес метафоричного переосмислення передбачає не просто використання імені одного об'єкта для опису, називання іншого, але й перенесення всієї семантичної інформації, яка містилася в цьому імені. Будь-яка метафора поєднує два потоки інформації, які йдуть паралельно, що веде до її образності, експресивності, оцінності.

Метафоричне переосмислення, або перенесення з одного денотата на інший, що з ним асоціюється, може відбуватися на основі реальної чи уявної (гіпотетичної) подібності. Причому, чим далі один від одного об'єкти порівняння, тим яскравішим є “метафоричний сюрприз від їх контакту” (Арутюнова 1990: 20).

Специфіка фразеологічної одиниці полягає в тому, що вона початково виникає для опису тих сторін людської практики, які за своєю суттю сприяють появі модально-

оцінних характеристик. Оцінка, таким чином, – необхідний елемент семантики фразеологізму, що обумовлює постійність функції, яка характеризує.

Тоді як у фразеології образність є одним з головних стимулів формування конотативного аспекту семантики фразеологічних одиниць, у термінології вона виконує зовсім інші функції. Наочне уявлення, що спирається на первинне номінативне значення слів-компонентів терміносполучення, дозволяє краще уявити наукове поняття, пізнати його сутність, що особливо важливо, коли наука оперує абстрактними поняттями. Метафора, особливо у термінології, використовується для того, щоб “збільшити обсяг знань щодо галузі, яку слабо розуміють, шляхом перенесення додаткової інформації з більш відомої ситуації” (Петров 1990: 139). Образність термінологічної метафори послаблена її вимушеною номінативністю. Це метафора “через необхідність” (Чернейко 1997: 241). До неї звертаються не через її образно-експресивний потенціал, а через відсутність прямих номінацій, тому образ супроводжує номінацію. Він – засіб номінації, а не її мета.

Про наявність позитивної або негативної конотації у деяких термінів йдеться в дослідженні з венчурного фінансування, автор якого відзначає: “Одним із яскравих прикладів позитивної конотації є термін *business angels* ‘бізнес-янгולי’, який служить для позначення заможних людей, які інвестують власні гроші у високотехнологічний бізнес, що тільки зароджується. Використання слова янгол забезпечує ментальну репрезентацію даного концепту у вигляді однозначно позитивного образу” (Ивина 2001: 15–16).

Для термінів, що утворені на базі вторинних номінацій В. Л. Іващенко вводить поняття конотативний субстрат, інакше кажучи, “пам'ять терміна про конотативний потенціал, який було реалізовано у загальномовному просторі” (Іващенко 2000: 42–46). Дослідник підкреслює, що негативна раціональна оцінка загальномовного слова активує негативний оцінно-емоційний потенціал термінів з нульовим типом раціональної оцінки, що призводить до утворення незвичайних, на перший погляд, термінотворень.

Слід відмітити, що незважаючи на те, що оцінка є умовою для метафоричного перенесення, вона присутня не в кожному метафоричному утворенні, що представляє результат такого перенесення (Гудаевичус 2002: 24). У більшості випадків оцінність в термінології, що вивчається, ніяк не виявляється в дефініції та повністю нейтралізується під впливом номінативного завдання терміна: *flow of payments* ‘ланцюжок платежів’, *paired assets* ‘з’єднані у пару активи’, *legs of a spread* ‘ноги

спреду', *self-liquidating loan* 'позика, що самоліквідується'; *імунітет податковий, подрібнення ризиків, криза циклічна, ножиці цін, ціна поясна* и т. д.

Спостереження над термінами, у семантичній структурі яких міститься елемент оцінки, дозволяють зробити такі висновки:

1. Природа оцінки, що може зберігатися в терміні, не емоційна, а логічна. У метафоричному найменуванні будь-якого поняття міститься не особисте ставлення користувача до нього, а логічна оцінка, тобто визнання його корисним / некорисним, якісним / неякісним, прибутковим / неприбутковим.

2. Проникнення оцінки в значення метафоричного терміна залежить від особливостей метафоричного перенесення, а саме від того, що слугувало основою перенесення: зовнішня подібність чи схожі емоційні враження від об'єктів, що зіставляються. Дослідження засвідчує, що метафоричне перенесення на основі виключно зовнішньої подібності до оцінності не призводить. Це наочно демонструють терміни *snake* 'змія' і *alligator spread* 'спред алігатор'.

В обох випадках фінансовий термін виникає через переосмислення назв тварин, однаково небезпечних для людини: змії та алігатора. Однак у першому випадку перенесення засноване на зовнішній подібності, що відображено у дефініції: "Європейська валютна система, в якій коливання валютного курсу обмежуються 2,25%" (Финансы 1998: 391), тобто термін просто вказує на можливість валютних курсів зміїтися в установлених межах ніяк при цьому не характеризуючи це поняття.

Основою для метафоричного використання слова алігатор була не зовнішня подібність тварини і об'єкта зі сфери фінансів, а схожі емоційні враження, які викликають ці об'єкти. Саме завдяки їм цей різновид спреду отримав назву алігатор і був оцінений як негативний: "опційний спред, який з'їдає інвестора живцем через комісійні витрати, що унеможливають прибутки навіть за умови сприятливого руху кон'юнктури" (Федоров 1992: 9).

3. Структурний тип терміна – ще один фактор, пов'язаний із оцінним потенціалом терміна. Структура A+N / N+A – найбільш сприятлива для реалізації оцінності. Оцінка проникає у термін разом із семантично переосмисленим прикметником, в якому вона первісно була присутня у значенні кореня.

Проілюструємо різницю між МТС і фразеологізмом на прикладі МТС frozen assets, яке перекладається як заморожені активи.

Це терміносполучення не вживається носіями мови як фразеологізм, проте воно

має достатній образно-експресивний потенціал, щоб ним стати. Словосполучення викликає певні асоціації і як фразеологізм могло б служити позначенням чогось / когось, що / хто володіє деякими талантами і здібностями, але не використовує їх повною мірою, або не використовує взагалі. Таке трактування підкріплюється також на лінгвістичному рівні – слово *asset* має не тільки значення ‘актив’, але й значення ‘цінна якість’. Якщо припустити, що словосполучення *frozen assets* стало фразеологізмом, то це значить, що треба говорити про два зовсім різні утворення, які по-різному функціонують, кожне у своїй системі.

Як термін словосполучення *frozen assets* позначає активи, підкреслимо, тільки ті активи, які з тієї чи іншої причини не можуть бути використані або продані. Як фразеологізм це словосполучення може застосовуватися у будь-якій ситуації, коли марно витрачається щось корисне і гідне.

За структурою терміносполучення *frozen assets* неподільне і не припускає змін у своєму складі. Натомість це буде вже не цей термін, і він буде виражати інше поняття.

Навпаки, фразеологічне сполучення *frozen assets* відкрите для найрізноманітніших модифікацій його структури. Наведемо лише деякі приклади можливих трансформацій і обігрування компонентів фразеологізму *frozen assets*:

1) *He has a lot of assets, but he froze them long ago.* Дослівний переклад: ‘У нього багато достоїнств, але він їх давно заморозив’.

2) *His assets have been frozen for such a long period of time, that I think it will take him much time to melt them.* Дослівний переклад: ‘Його активи так довго були заморожені, що, думаю, знадобиться багато часу, щоб розтопити їх’.

3) *You say you have a lot of assets. But where are they? I can't see them. Maybe you keep them in refrigerator.* Дослівний переклад: ‘Ти говориш у тебе багато достоїнств? Але де ж вони? Я їх не бачу. Може, ти їх тримаєш у холодильнику?’

Наведені приклади можливих модифікацій словосполучення *frozen assets* як фразеологізму ілюструють ще один рівень, на якому яскраво простежується відмінність між терміном і фразеологізмом. Мова йде про оцінку. Фразеологізм *frozen assets* негативно оцінює позначувану ситуацію, тоді як термін *frozen assets* просто називає певний тип активів; оцінність, що йде поруч з конотацією, присутня на етапі формування словосполучення, однак у терміні вона поступово відходить на другий план, тоді як у фразеологізмі продовжує бути повноправним елементом його семантики.

Отже, спостереження над метафоричним термінологічним сполученням в

англійській і українській мовах можна звести до таких висновків:

1. МТС розрізняються за ступенем семантичної і структурної спаяності і з цього погляду поділяються на дві групи, які представлені неоднаковою кількістю одиниць у підмовах, що розглядаються. Терміносполучення, в яких переосмислені два компоненти, більш типові для англійської термінології, ніж для української, що свідчить про більшу образність і непередбачуваність метафори в англійській фінансовій термінології взагалі.

2. МТС і фразеологічне сполучення – це одиниці різних рівнів лексичної системи мови, а значить, неправильно називати термінологічне сполучення, утворене способом метафоричного перенесення, терміном-фразеологізмом. Якщо говорити про терміни, що розглядаються, то видається більш доцільним називати їх або метафоричними термінологічними сполученнями, або термінологічними сполученнями фразеологічного типу. В обох випадках мова буде йти про термінологічні утворення, що базуються на переосмисленні і характеризуються різним ступенем семантичної зв'язаності компонентів.

Перспективним напрямком вивчення МТС могло б стати залучення інших термінологій і мов. Це дозволило б, по-перше, говорити про певні тенденції, характерні для різних підмов, і по-друге, зробити певні висновки щодо дії метафори в українській термінології взагалі порівняно з англійською чи будь-якою іншою термінологіями.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Арутюнова Н. Д. Метафора и дискурс / Н. Д. Арутюнова // Теория метафоры. – М. : Прогресс, 1990. – С. 5–3.
2. Брагина А. А. Значение и оттенки значения в термине / А. А. Брагина // Терминология и культура речи. – М. : Наука, 1981. – С. 37–47.
3. Григораш А. М. Фразеология и стиль / А. М. Григораш. – К., 1991. – 140 с.
4. Гудавичюс А. Аксиологический аспект метафоры / А. Гудавичюс // Форма, значение и функции единиц языка и речи : Материалы докладов Международной научной конференции. – Минск, 2002. – Ч. 1. – С. 23–25.
5. Ивина Л. В. Номинативно-когнитивное исследование англоязычной системы венчурного финансирования : дисс. ... кандидата филол. наук : спец. 10.02.04 / Ивина Л. В. – Москва, 2001. – 24 с.
6. Иващенко В. Л. Лексичні конотації у просторі природничої термінології / В. Л. Иващенко // Мовознавство. – 2000. – № 6. – С. 40–49.
7. Кияк Т. Р. Оценка степени мотивированности терминологической лексики (на материале немецких научно-технических терминов) : автореф. дисс. на соиск. учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 „Германские языки” / Т. Р. Кияк. – Львов, 1977. – 22 с.
8. Кришталь С. М. Структурно-семантический анализ метафорических терминов подъязыка финансов в английском и украинском языках : дисс. ... кандидата филол. наук : 10.02.17 / Кришталь С. М. – Донецк, 2003. – 218 с.
9. Крыжановская А. В. Сопоставительное исследование терминологии современных русского и украинского языков / А. В. Крыжановская – К. : Наукова думка, 1985. – 204 с.
10. Кунин А. В. Курс фразеологии современного английского языка / А. В. Кунин. – М. : Высш. шк., 1996. – 381 с.
11. Мокиенко В. М. Славянская фразеология / В. М. Мокиенко. – М. : Высш. шк., 1980. – 207 с.
12. Панько Т. І. Розвиток української економічної термінології 19–20 століть : дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.01 / Панько Т. І. – Львів, 1965. – 316 с.
13. Петров В. В.

Метафора : от семантических представлений к когнитивному анализу / В. В. Петров // Вопросы языкознания. – 1990. – № 3. – С. 135–146. 14. Прохорова В. Н. Об эмоциональности термина / В. Н. Прохорова // Лингвистические проблемы научно-технической терминологии. – М. : Наука, 1970. – С. 153–159. 15. Телия В. Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / В. Н. Телия – М. : Школа “Языки русской культуры”, 1996. – 288 с. 16. Ужченко В. Д. Українська фразеологія / В. Д. Ужченко, Л. Г. Авксентьев. – Харків : Вид-во “Основа” при Харківському державному університеті, 1990. – 167 с. 17. Циткина Ф. А. Терминология и перевод (к основам сопоставительного исследования) / Ф. А. Циткина. – Львов : Вища школа, 1988. – 160 с. 18. Чернейко Л. О. Лингво-философский анализ абстрактного имени / Л. О. Чернейко – М., 1997. – 320 с.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

18. Федоров Б. Г. Англо-русский толковый словарь валютно-кредитных терминов / Б. Г. Федоров – М., 1992. – 240 с. 19. Финансы : Финансы : Толковый словарь : Англо-русский. – М. : Весь мир, 1998. – 496 с.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2013